

Beretning afgivet af Sundhedsudvalget den 14. marts 2023

Beretning

over

Forslag til folketingsbeslutning om sorgberedskab til familier med hjemmeboende børn, som pludseligt og tragisk mister mor eller far

(borgerforslag)

[af Leif Lahn Jensen (S), Lars Christian Lilleholt (V), Henrik Frandsen (M), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Peter Skaarup (DD), Ole Birk Olesen (LA), Mai Mercado (KF), Peder Hvelplund (EL), Martin Lidegaard (RV), Helene Liliendahl Brydenscholt (ALT), Peter Seier Christensen (NB), Peter Kofod (DF) og Aaja Chemnitz (IA)]

1. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Nye Borgerlige

Et flertal i udvalget (S, V, M, DD, LA, KF og NB) er enige i beslutningsforslagets intention om at sikre, at forældre og børn, der pludseligt mister en pårørende, bliver grebet tidligt og får den rigtige hjælp. Flertallet er ligeledes enige i, at forløbet, der ligger til grund for forslaget, viser, at indsatsen i dag ikke altid er god nok.

Flertallet noterer sig, at der de seneste år er taget en række forskellige initiativer, der skal være med til at løfte området, bl.a. ved at opbygge kompetencer og udbrede viden. Det er afgørende, at de fagprofessionelle medarbejdere, der møder pårørende i deres mest sårbare tid, er klædt ordentligt på til at håndtere psykiske reaktioner på f.eks. dødsfald. Det er en kerneopgave for alle fagprofessionelle medarbejdere at hjælpe de pårørende bedst muligt og hjælpe med at få hjælp til psykologisk rådgivning f.eks. via praktiserende læge eller via kontakt til kommunen med henblik på yderligere støtte til barnet.

Der er dog ikke på nuværende tidspunkt klarhed over forslagets økonomiske konsekvenser, eller hvordan et sorgberedskab til familier med hjemmeboende børn, som pludseligt mister en forælder, nærmere skal organiseres.

Det er endvidere vigtigt, at en eventuel ordning ikke kun løser udfordringerne på området for en snæver målgruppe, ligesom også organisationer som Det Nationale Sorgcenter og foreningen Forældre og Sorg har advaret mod, at der

laves lovgivning og indsatser, der er baseret på enkeltstager og ikke er baseret på forskning og ekspertviden.

Endelig blev der som opfølgning på Folketingets behandling af beslutningsforslag nr. B 23 om retten til hjælp til børn som pårørende (folketingsåret 2021-22) nedsat en tværfaglig arbejdsgruppe. Den skal komme med anbefalinger til initiativer, herunder eventuelt ny lovgivning, på området og foretage en afdækning af de økonomiske konsekvenser heraf. Anbefalingerne, der er rettet mod børn som pårørende, forventes i vid udstrækning også at være relevante for indsatsen over for børn og unge, der mister en forælder. Flertallet finder derfor, at Folketinget bør afvente dette arbejde.

Flertallet kan på den baggrund ikke støtte forslaget.

Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten

Et mindretal i udvalget (SF og EL) mener, at borgerforslaget, som er baggrunden for dette beslutningsforslag, er både rigtigt og vigtigt. Men SF og EL er for så vidt også interesseret i at gå længere end det. I 2021 fremsatte SF et beslutningsforslag, der forpligtede os på at reducere risikofaktorerne hos børn, hvis pårørende i hjemmet dør eller rammes af kritisk sygdom, alvorlig skade, rusmiddelfhængighed eller psykisk lidelse. Det gjorde SF, fordi vi ved, at det ikke kun er dødsfald, der kan have langsigtede konsekvenser for børnene. Forslaget blev desværre ikke stemt igennem, men et stort flertal blev enige om en beretning, som skulle nedsætte en hurtigarbejdende arbejdsgruppe, som skal komme med bud på løsninger på sorgberedskab. Som det fremgår af ministerens svar på forslaget, er arbejdsgruppen nedsat, idet vi dog afventer løsningsforslag. Det er SF's og EL's

opfattelse, at intentionerne i nærværende beslutningsforslag kan indeholdes i det beredskab, som arbejdsgruppen skal komme med svar på. Med det udgangspunkt stemmer SF og EL også for beslutningsforslaget.

Radikale Venstre

Et mindretal i udvalget (RV) deler borgerforslagsstillerens ønske om at hjælpe familier i sorg. Vi kommer til at holde øje med, at regeringens beslutning om at afvente arbejdsgruppen ikke ender som en syltekrukke.

Dansk Folkeparti

Et mindretal i udvalget (DF) støtter beslutningsforslaget om, at der oprettes et sorgberedskab, der har til formål at støtte, rådgive og vejlede i den meget svære situation, det er for familien, når et barn pludseligt mister en eller begge forældre. Særlig i den første fase efter et sådant tab er det vigtigt, at der bliver sat ind med den rette hjælp, netop for at man kan håndtere det traume, det er, hvis man som barn mister en eller begge forældre, eller for at man som familie evner at være der bedst muligt for de efterladte børn og den efterladte forældre. Det er en indsats, som er vigtigt bliver ydet hurtigst muligt af fagprofessionelle, der har kompetencerne til at håndtere situationen. Vi er særligt forpligtede som samfund til at yde al mulig støtte til børn, som så pludseligt kommer i eksistentiel krise, når de mister en forælder. Derfor opfordrer DF til, at regeringen hurtigst muligt igangsætter arbejdet med at få oprettet et sådant krisesorgberedskab, og DF kan derfor støtte beslutningsforslaget. DF finder ikke, at det skal være et økonomisk argument, der gør, at man ikke kan stemme for et forslag, som handler om at hjælpe, beskytte og vejlede familier, herunder børn, som står i den akutte krise, det er, når børn pludseligt mister en forælder.

Alternativet

Et mindretal i udvalget (ALT) støtter beslutningsforslaget om, at der oprettes et sorgberedskab, der kommer på hjemmebesøg, når hjemmeboende børn pludseligt mister en forælder. At miste en forælder pludseligt er noget af det mest forfærdelige, et barn kan opleve, og det kan være et kæmpe chok for den efterladte forælder, der både skal tage hånd om sin egen sorg og barnets eller børnenes sorg. Det vil nok alle forældre kunne forestille sig. Når børn og familier mister, er der forskel på, hvor godt et netværk familien har til at hjælpe dem igennem den måske sværeste tid, de kommer til at opleve i deres liv. Der er også forskel på, hvilke indsatser den pågældende kommune, som familien bor i, har at byde på.

Et pludseligt dødsfald vil i de fleste tilfælde kræve akut hjælp fra professionelle fagpersoner, men sådan en hjælp får alle familier, der pludseligt mister en forælder, ikke altid i dag. Det har hovedstilleren bag borgerforslaget desværre oplevet på egen krop og har derfor en meget konkret erfaring med, hvad der skal til i den akutte situation, hvor det er svært at tænke klart. Der er brug for, at hjælpen kommer til dig – og at den kommer i tide.

Et flertal i udvalget kan ikke støtte forslaget, fordi det ikke er beskrevet, hvordan hjælpen skal organiseres eller finansieres. Flertallet peger også på, at der er nedsat en tværfaglig arbejdsgruppe, som skal komme med anbefalinger til initiativer, som er rettet til en bredere målgruppe end denne.

Alternativet mener ikke, at dette gode og velskrevne forslag om sorgrådgivning i det første døgn af et sorgforløb skal afvente arbejdsgruppens anbefalinger. Der er brug for, at der handles nu for at forhindre varig mental mistrivsel og traumer, og derfor bør ministeren allerede nu iværksætte en klarlægning af, hvordan forslaget kan føres ud i livet bedst muligt – og så hurtigt som muligt. Det skylder vi de mange borgere, der har skrevet under på borgerforslaget, og det skylder vi ikke mindst de børn, der oplever pludseligt at miste en forælder.

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved beretningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med politiske bemærkninger i beretningen.

2. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 5. januar 2023 og var til 1. behandling den 7. februar 2023. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Sundhedsudvalget.

Oversigt over beslutningsforslagets sagsforløb og dokumenter

Beslutningsforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under beslutningsforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 3 møder.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 3 bilag på beslutningsforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse om beslutningsforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 deputation, der mundtligt har redegjort for deres holdning til beslutningsforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 8 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

P.u.v.

Rasmus Lund-Nielsen
formand